D. 4. december 2025

Høj begavelse i folkeskolen – Foretræde for Børne- og Undervisningsudvalget

Danmark har taget et historisk og modigt skridt med lovkravet fra 2024 om nationale screening for tegn på høj begavelse i 1. klasse. Det er et initiativ, der allerede har gjort en forskel for rigtig mange elever – og gjort Danmark til et foregangsland internationalt.

Men uden fortsat politisk bevågenhed risikerer vi at tabe det momentum, der netop er skabt.

Vi er tre fagpersoner, der i mange år har arbejdet med skoleudvikling, talentarbejde, høj begavelse og undervisningskvalitet – tæt på elever, tæt på lærere og tæt på ledelser.

Vi vil gerne starte med det positive: Screeningen virker.

- Vi hører lærere, der fortæller, at de nu opdager elever, de før ikke forstod.
- Vi ser kommuner, der bruger resultaterne til at styrke undervisningsmiljøerne gennem kompetenceudvikling af deres medarbejdere.
- Og vi ser elever, der bliver mødt tidligere, mere kvalificeret og mere nysgerrigt.
- Det er en succeshistorie for folkeskolen, men også en succeshistorie for det danske videnssamfund.

Men en succeshistorie er ikke det samme som en bred og varig forankring.

At arbejde med høj begavelse handler ikke om at give nogen en fordel. Det handler om at bruge Danmarks samlede potentiale. De børn, der lærer hurtigt, ser mønstre tidligt og stiller de komplekse spørgsmål, er ikke vigtigere end andre – men de er en vigtig del af det fremtidige arbejdsmarked, vores forskningsmiljøer og vores grønne og teknologiske udvikling.

En folkeskole, der kan udfordre alle elever – både dem med særlige behov og dem med særlige potentialer – er en stærkere folkeskole for alle.

Succesen er forældreløs

Screeningen kom som et markant politisk initiativ. Men efter indførelsen af lovkravet for halvandet år siden er opmærksomheden fra politisk side blevet nedprioriteret.

Og her ligger vores største bekymring: Et screeningsværktøj kan ikke stå alene

- Uden opfølgning risikerer vi, at indsatsen mister retning
- Uden forskning ved vi ikke, om vi gør det rigtige
- Uden fortsat uddannelse af kommende og nuværende lærere får skolerne ikke den støtte, de har brug for.
- Uden national forankring bliver området afhængigt af lokale ildsjæle – og de brænder ud.

Det må ikke ske. Ikke for eleverne. Og ikke for folkeskolen.

Partnerskab for høj begavelse i Danmark
Anne Harrits, Susanne Rubenius & Rikke Christensen
anne@atumidt.dk, suru@horsens.dk, rikke@cleverconsulting.dk

Hvad vi ser i praksis, og hvorfor momentum er skrøbeligt

Vi samarbejder alle tre med kommuner over hele landet. Vi ser lærere og pædagoger, der udvikler nye pædagogiske veje: mere fleksible læringsrum, stærkere differentiering, højere faglighed.

Men vi ser også:
– kommuner, der er i tvivl om næste skridt
– skoler, der mangler viden og efteruddannelse
– et felt, der risikerer at stagnere, hvis ikke der kommer national retning

Momentum er der. Men det er skrøbeligt. Og det er nu, det skal fastholdes.
Derfor kommer vi også med fire skarpe anbefalinger til, hvordan vi sammen kan sikre, at den gode begyndelse bliver til en national indsats med varig betydning for hele Danmark.

1. anbefaling: En national plan for arbejdet med høj begavelse
Screeningen må ikke blive et enkeltstående projekt.
Vi anbefaler en national plan, der sikrer, at arbejdet tænkes ind i folkeskolens udvikling – på samme måde som inklusion, trivsel og faglighed.
En plan der sætter mål, retning og forventninger til kommunerne.

2. anbefaling: Uddannelse og kompetenceudvikling af lærere og vejledere
Skolerne ønsker viden.
Lærerne efterspørger redskaber.
Vejledere og ledelser står klar til at bruge data – men mangler konkrete kompetencer.
Vi opfordrer til en national indsats for kompetenceudvikling, så screeningen fører til reel forandring i undervisningen.

3. anbefaling: National vidensdeling og netværk mellem kommuner
I dag opstår succeserne lokalt.
Men hvis Danmark skal fortsætte som foregangsland, skal succeserne deles.
Vi ønsker, at ministeriet faciliterer netværk, vidensdeling og modeller, der gør lokal læring til national læring.

4. anbefaling: Langsigtet politisk ejerskab
Den vigtigste pointe af alle: Dette kræver politisk vedholdenhed.
Og det kræver både landspolitikere og kommunalpolitikere.

Landspolitikerne skal sikre retningen, lovgivningen og rammen.
Kommunalpolitikerne skal sikre implementeringen, prioriteringen og den lokale skolepolitik.

Stafetten ligger altså to steder – og begge er afgørende.

Partnerskab for høj begavelse i Danmark
Anne Harrits, Susanne Rubenius & Rikke Christensen
anne@atumidt.dk, suru@horsens.dk, rikke@cleverconsulting.dk

Opsamling

Vi står et sted, hvor alt kan lykkes – eller tabes.
Screeningen har åbnet dørene.
Nu handler det om at gå ind ad dem.

Når vi investerer i elever med høj begavelse, investerer vi ikke i en elite.
Vi investerer i innovation.
I fremtidens løsninger.
I en stærkere folkeskole.

Kære politikere: Stafetten ligger nu hos jer.
Vi står klar til at bidrage med viden, erfaring og samarbejde.
Lad os holde fast i det mod, Danmark allerede har vist – og føre det videre sammen.

Partnerskab for høj begavelse i Danmark
Anne Harrits, Susanne Rubenius & Rikke Christensen
anne@atumidt.dk, suru@horsens.dk, rikke@cleverconsulting.dk